

[Undervisningsministeren.]

at det kulturelle arbejde ved grænsen må kunne gennemføres med fuld respekt for det enkelte menneskes ret til at være og med en given afkald på ydre magtmidler. I dette grundsyn mødes vi med det nye demokratiske Tyskland. Den danske grænse er Nordens grænse. Nord for grænsen befinder sig de nordiske nationers 18—20 millioner, der stort set har fælles kultursyn. Vi ønsker dette kultursyn respekteret både nord og syd for grænsen. Det kulturelle arbejde syd for grænsen har et ansvar overfor Norden. Den handle måde, som Tyskland giver udtryk for i vore grænsegagne, er Tysklands ansigt overfor Norden. Personlig finder jeg det naturligt, at Danmark som hidtil går i spidsen med en frihedspræget kulturpolitik, hvor de objektive betingelser er tilstede.

Det ærede medlem hr. Jørgen Gram ønskede et udvalg nedsat for at få visse spørgsmål nærmere belyst; en fortsat meningsudveksling finder da naturligt sted dér.

Aksel Larsen: Det er en ret klar demonstration af regeringens opfattelse af demokratiet og dets principper, vi har fået her i aften gennem de to taler, der er holdt af den højtærede statsminister og den højtærede undervisningsminister. Byggende på deres bevidsthed om, at de har et sikkert flertal bag sig her i salen, behager det dem ikke, når de får ordet, at indlade sig i nogen egentlig debat. Der kommer en række taksigelser til dem, der har støttet regeringen, til de embedsmænd, der har hjulpet den med at lave erklæringen; der kommer nogle små detailbemærkninger til lidt af det, der er sagt enten af dem, der går imod regeringens forslag, eller af dem, der i hvert fald har deres tvivl. Og så slutter den højtærede undervisningsminister af med at sige, at diskussionen foregår jo bedst i udvalget. Ja, ja, vi kan for vor part ikke forlange noget bedre bevis for, at regeringen selv ved, at den er dårligt kørende i denne sag. Den tør ikke indlade sig i en debat, den tør ikke forsøge at forsvare sit standpunkt og sine handlinger overfor den kritik, der er kommet til orde.

Lad mig da nøjes med at sige, at jeg savner svar på — og jeg er forberedt på ikke at få noget svar — hvorfor i al verden

der overhovedet skulle udstedes en dansk erklæring som den, man her forlanger at folketinget skal give tilslutning til. Det er noget, alverden ved, og det er noget, som kan bevises med hårde kendsgerninger, at Danmark behandler det nationale mindretal indenfor sine grænser så demokratisk som muligt, og det er aldeles ikke nødvendigt på denne baggrund at komme med nogen erklæring. Når man alligevel kommer med en erklæring, må det dels opfattes som led i en handel, dels vil det ude i verden blive opfattet, som om ikke alt har været i orden, som om der har kunnet rettes bebrejdelser mod Danmark, og som om Danmark nu under forhandlingerne med den vesttyske forbundsregering har ladet sig presse til i hvert fald at love at reparere visse ting.

Dernæst et andet spørgsmål, som jeg må gentage: Hvem kan og hvem tør tro på de afgørende tyske myndigheder, når det drejer sig om at omsætte den vesttyske forbundsregerings i almindelige vendinger holdte erklæring i praksis? Den højtærede statsminister siger selv — det kan han dog forstå — at afgørende bliver sindelaget hos myndighederne i grænselandet. Men vi har jo vore erfaringer fra før 1920, vi har vore erfaringer fra tiden mellem de to krige, og vi har erfaringerne fra 1945 til nu. Alle disse erfaringer siger til os, at vi kan ikke tro på ord, men har pligt til at dømme efter handlinger. Kiel-overenskomsten gik, som jeg har bemærket det, faktisk videre, var i visse henseender mere vidtrækkende end denne den vesttyske forbundsregerings erklæring, som allerede er blevet halvvejs dementeret af ministerpræsident von Hassel i Kiel. Kiel-overenskomsten er i praksis på en uendelig lang række områder blevet negligeret af myndighederne i grænselandet med velsignelse fra forbundsregeringen i Bonn. Hvor kan man under disse omstændigheder foregive at tro på, at et stykke papir med den vesttyske forbundsregerings underskrift skal forandre forholdene i grænselandet? Vi gør det ikke, Sønderjyllands befolkning gør det ikke, og jeg tror, at det store flertal af det danske folk heller ikke gør det. Men jeg ved også godt, som jeg tidligere har sagt, at regeringen har lavet alt dette, som på ubehagelig måde minder om teater, for tilsyneladende at stå noget